

Какво му трябва на човек, когато реши да пътува за чужбина?

Ако сте чели миналите броеве на списанието, знаете, че пред Вас е рубриката „Информация – как да преживяне в чужбина и има ли нужда българинът от нея?“. Информация, конкретна, точна, важна за неговото законово и спокоен пребиваване в съответната страна, в случая ЧР.

Ще припомня не само на нашия гътувац и работещ герой, че Европейското трудово право, прилагано в държавите – членове на ЕС, определя общи правила за установяване размера на пенсионното обезщетение, като различава пълна и частична (пропорционална) пенсия.

Пълна пенсия се отпуска на лице, което е изгледило законово установяване период на осигуряване, определен от националното законодателство на държавата, където подавате заявление за пенсионно обезщетение, без да се ползват периоди на осигуряване в други държави-членове и размерът на пенсията се определя въз основа на националното законодателство. Въз основа на това правило, постоянно живеещите и постоянно работещите в РБ получават пълна национална пенсия.

В резултат на свободното движение на работната сила, брънка от която е и нашият герой, живеещ дълга години в чужбина, все по-голяма част от българските граждани работят първо в РБ, след това години – в други членски държави, в случаете ЧР но никъде не събират осигурителен стаж за пълна пенсия. В такъв случаете се прилага правилото за пропорционално (частично) определяне размера на пенсията или пропорционална пенсия. Когато осигурителният стаж не е достатъчен, за придобиване правото на пълна, национална пенсия, се изисква доказателство за такъв в друга държава-член на ЕС, където работил герой е работил. Осигури-

телният стаж се сумира и ако има законови основания за придобиване на пенсия, размерът на пенсията в ЧР или в РБ се изчислява само за осигурителните периоди, през които нашият познатият е работил в Чешката република или в Република България. Тези суми представяват така наречената частична или пропорционална пенсия. Такава частична пенсия може да се получи от всяка държава – член на ЕС, от която се предоставят документи за осигурителен стаж и общ осигурителен доход, покриващи изискванията за осигурителен стаж в съответната държава.

В рамките на ЕС общите разпоредби за отпускане на пенсия за старост (за осигурителен стаж и възраст), са на базата на Регламента на Съвета (ЕИО) №1408/71, където е уреден принципът за сумиране на осигурителните периоди. Главен принцип за определяне правото на обезщетение за пенсия се основава на пенсия осигурителен стаж на претендиращото лице. Подадено заявление за отпускане на пенсия, в която и да е държава от ЕС се отнася за всички останали държави-членове на ЕС, на които територията и осигурителни закони е определен осигурителният стаж на лицето. Сумирането на периоди се определя въз основа на Регламент № 574/72 на Съвета (ЕИО).

При преценяване правото на пенсия и изчисляване сбора на продължителност на осигурителния стаж и възраст, стажът, положен на територията на България, се сумира със стажа, положен на територията на други държави-членове на Европейския съюз, но само с цел определяне

на законовото право на пенсия.

Важно!
При изчисляването на размера на пенсията в Р България или в друга членска държава се взема предвид трудовият стаж, положен само в България или в съответната държава.

Съответната държава изчислява размера на обезщетението за пенсия, за което нашият герой претендира за всички периоди на осигуряване, придобити съгласно националното законодателство на държавите-членове. Този размер на обезщетението се нарича базиса. Специфика на този вид обезщетение за пенсия е, че действителният размер на обезщетението се определя на базата на съотношението на периодите (дните) на осигуряване, придобити съгласно законодателството на тази държава-член, към общия брой на периодите (дните) на осигуряване във всички останали държави-членове на ЕС.

Прилагат се необходимите документи, в подкрепа на искането, като самото заявление се подава по образец, предвиден в законодателството, прилагано от проучаваната държава. Заявлението за пенсия, подадено от една държава, се счита за заявление до всички други държави, в които съответното лице има осигурителни периоди. При подаване на заявление в друга страна-член на ЕС, различна от РБ за преценка на правото на пенсия, съответната социална служба изпраща на НОИ по служебен път два формуляра – проучване на молба за пенсия за старост и удостоверение на осигурителните периоди в съответната страна. Също

„Информация – как да преживяне в чужбина и има ли нужда българинът от нея?“

Българини на посещение, когато ги посетят, покриват и подкрепят нашите работници и полиция. Живеем-Всичко от 2017 година. Много здраве, работи, щастие и мирна 2017 година. Не се бързайте да се явите.

така трябва да се изиска от НОИ служебно да представи формуляр Е 205 BG – удостоверение на българските осигурителни периоди.

Важно! Ако сте работили и сте се осигурявали в членска държава, за период по-късък от година, в случая в ЧР, имате право да получите дори частична пенсия от съответната държава, но документът за платените социални осигуровки, ще се вземат предвид като осигурителен стаж при изчисляването на пенсията в Р България, когато навършите пенсионна възраст, т.е. ще увеличат продължителността на вашата осигурителен стаж.

Това са общите условия при определяне на вида и размера на пенсията в РБ и ЧР, а поради факта, че има много български граждани, пенсиониращи се в ЧР, ще ви предложим и малко специфика и конкретна информация за пенсионирането в чешката страна.

По-надолу е описана възрастовата граница, необходима за пенсиониране в ЧР, по КАТЕГОРИИ:

Така че, ако през ноември 2017 на вървите 62 г. и 2 месеца и сте жена с 2 деца, която има общ осигурителен (трудова стаж) 31 или повече години, общо отработени в РБ, ЧР или други държави, членове на ЕС, със заплатени осигуровки, ще имате право на пропорционална пенсия от ЧР, за отработения период в ЧР, на базата на европейското трудово законодателство. На обезщетение за пенсия от останалите държави ще имате право, когато изгледите законовите изисквания за получаване на пропорционална пенсия и от тях, т.е. от РБ, ще

имате право на пенсионно обезщетение една при навършване възрастта за пенсия по старост, а размерът ще бъде определен за периода, който сте отработили в РБ.

Пенсията в ЧР се формира от две части. Първата е базова част, която е независимо от вида пенсия, обща за всички видове, различна за всяка година. За 2016 г. е 2440 ч. кр. Втората част е индивидуална и се нарича процентна част, защото се изчислява като процент и представлява 0.9% от изчисленията база за първите 360 отработени календарни дни и 1.5% за всяка следваща отработена и осигурена година. Минималният размер на процентната част е определен на 770 ч. кр.

Минималната пълна пенсия в ЧР е в размер на 3210 ч. кр.

А каква ще бъде пропорционалната пенсия?

Пропорционалната (частичната) пенсия винаги е по-ниска от тази, която може да се получи, ако сте работили осигурителен доход, за което работи само в една държава. Идеята на този вид пенсия е, че сумирането на всички пенсии, които лицето ще получи от различните държави – членове на ЕС?

В следващия брой очаквайте: Право на социални помощи и видове социални помощи. ♦

По-надолу е описана възрастовата граница, необходима за пенсиониране в ЧР, по КАТЕГОРИИ:

	Година на раждане		
	1950	1960	1977
Мъже	62 г., 6 м.	64 г., 2 м. 67 г.	
Бездетни жени	61 г.	64 г., 2 м.	67 г.
Жени с 1 дете	59 г., 8 м.	63 г., 8 м.	67 г.
Жени с 2 деца	58 г., 4 м.	62 г., 2 м.	67 г.
Жени с 3 или 4 деца	57 г.	60 г., 8 м.	67 г.
Жени с пет или повече деца	55 г., 8 м.	59 г., 2 м.	67 г.
Минимален период на социално осигуряване (основно положение)			
		28 г.	
		31 г.	
		35 г.	

Поземни линкове:

www.vzr.cz (Всобща здравна каса), www.pssz.cz (Пражка социална служба), www.noi.bg (Национален осигурителен институт РБ), www.infocentrumbg.com (Информация за българските граждани, живеещи в ЧР).